

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díjja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítottatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

A kereskedelem szerepe a világtörténelemben.*

Ha magasztaljuk a dicsvagy tetteit, ha bámuljuk a uralomvágy szülte kárhuzatos eseményeket, ha dicsőítjük a hőst és a városok hódítóját, mennyivel inkább tarthatnak méltó igényt csodálatunkra oly népek, melyek nem a hadi szerencse esélyei, sem a fegyverforgatás ügyessége, hanem igen békés és polgáris foglalkozás, a kereskedelem által, lettek nagygyá, virágzóvá és hatalmassá. Amazokat megéneklük a költők, dicsőségüket hirdetik emlékszobrok és oszlopok, szerepelnek a színpadon, hősköteményekben, a regényekben, emezekről csak néha-néha emlékezik meg a komoly történész, vagy nemzetgazdász. Pedig ha átkutatjuk a történet lapjait, azon meggyőződésre jutánk, hogy valamennyi hadviselő nép közt egy sem találhatik, melynek fontossága a művelődés történetében fölértene egy Phönícia, egy Karthago, egy Nagybritannia jelentőségével.

„A népközlekedés első helyei,” mondja Heeren, „egyszersmind a régi cultura székhelyei is lőnek; az áruk cserélése eszmecekerét szül.” És valóban, a kereskedelem története oly lényeges része a művelődés történetének, hogy az csak is a kereskedelem keletkezésével veszi tulajdonképen kezdetét. A kereskedelem pedig oly régi, mint a tulajdonjog behozatala, és mivel ez már a polgári társadalom legfőbb állapotában is létezett, oly régi, mint a társadalom maga.

Természetben kezdetben csak mint az élet-szükségletek egyszerű kicserélése szerepelt: tehát oly jelleg volt, amelyet mai napig is fenntartott a kifejlődés első stádiumában levő népeknél. De amint a művelődési, álladalmi s közgazdasági viszonyok lassankint rendeztetek, és a látkör vonaljai távolabbra huzattak, azonnal új szükségletek is

mutakoztak; hogy ezeknek megfeleljenek, új foglalkozás-módok jöttek létre és a csere tárgyai többek lőnek.

A forgalom azonban még mindig korlátolt maradt, s egy szomszéd, egy helység, egy tartomány a másikkal árut áruért cserélt, s így tartott ez századokig, mert a hol a lakosok a szabadalmazott osztályok kivételével többnyire birtok nélkül valának, és az uralkodó, mint a föld ura, a termésből csak igen keveset engedett át nekik, ott sem ok, sem eszköz nem volt élénkebb az cserére, a kiterjedtebb forgalomra. De néhány száz év alatt a kereskedés leküzde az utjában levő nehézségeket és már a 12-ik században Kr. e. hatalmas és virágzó kereskedelmi néppel találkozunk a világtörténet lapjain, és ezek a phöniciak. Szegény kis ország volt a középtenger keleti partjain, de rövid idő alatt uralkodott a tengerek felett, virágzó, az egész, akkor ismert világ kereskedői által látogatott városok emelkedtek majdnem hihetetlen gyorsasággal. A gyári ipar oly kiterjedt volt, hogy nem ritkán egyik város gyárai a másikéval összeértek. Saját találmányaik iparüzése, t. i. a biber és üvegé, hozták nekik a legnagyobb hasznot. És a phöniciaknál találjuk a nemzetgazdasági tudományok tan öntudatlanul alkalmazott első nyomait, a gyarmatok alapítását. A phöniciak kereskedő az ismert világ minden részébe eljutott vizen és szárazon, ország- és mellékutakon. És akkor már elérkezett a kereskedelemre nézve azon idő, melyről Schlosser mondja: „Az emberi összeköttetés fonalait azelőtt a történetkutató csak az országutakou kereste, hol hódítók és hadseregek trombitaharsonás és dob-pörgés közt vonultak; és most keresi azokat a mellékutakon, hol észrevétlenül kereskedők, apostolok és utazók vándorolnak.”

És az ily nép, mely az ó-kori művelődés előharczosa vala s méltó arra, hogy a világ végeig

éljen, az ily népnek áldozatul kelle esnie a nyers anyagi erőnek, a hódítók dics- és birvágyának. — Mily fonák intézkedése a sorsnak! Nem csoda, ha kicsiny, békés, munkás Phönícia Nebukadnezar és Nagy Sándor győzelemkoszoruzta hadainak soká sikerrel ellentállni nem tudott. Nem sokára Phönícia a nemzetek sorából ki lőn törölve.

Nyoma sem maradt a régi nagyságnak, egyszerű halászkunyhók állnak ott, hol hajdan a leg-hiresebb városok virultak. De Phönícia vállalkozó szelleme nem veszett el, átvette a dicssteljes örökséget rövid időre ugyan Karthago, később Alexandria Mindkettőnek vége hasonlít Phöniciáéhoz. Karthagot, a tengerek urát, feldulta Roma, Alexandriát Omár. Karthago népe és büszke városa már rég eltűnt a földről. Alig maradt fenn egy ráismerhető emlék, vagy dicsőségének csak valamely romja is; a mit róla tudunk, ellenségeik — a rómaiak — irataiból kelle meríteni. De még ezen gyűlöletes, egyoldaluan ítélő, összefüggés nélküli tudósításokból is annyi nagy, vonzó és érdekes mozzanat sugárzik ki, hogy Karthago története, homálya és eltorzítottása daczára is, az ókor leg-érdekesebbjei közé tartozik.

A monda szerint Dido phöniciak királyleány alapította. A hatodik században Kr. e. már a tengerek ura volt. És ezen hatalmat Karthago bölcs politikája és kiterjedt kereskedelmi s gyarmatrendszeré által nyerte el. A karthagói köztársaság éltető lelke és elve a kereskedelem volt. Háboru és hódítások csakis annak védelméül szolgáltak. A legismeretlenebb tengerekre küldé flottáit és karavánjai átgázoltak a sivatag homokján. Biztos kereskedelmi utak a szárazon, erős hadiflotta a tengeren végte az egész világot elfoglaló kereskedést. Így szerezték meg lassankint Szciliát, Corsicát, Sardiniait és Hispaniait, sőt a kanári szigeteket hatoltak, a borostyánkővet pe-

TÁRCZA.

Koszoru K. L. barátom sirjára.

(† 1876. ápr. 15-én.)

Köszöntelek vriághimes tavasz,
Hogy megjövel, oly régen vártalak!
Vihar dühétől, mig diderge kint,
Hűn védtek bár sok százados falak.
Szabadba vágytam, ime ott vagyok,
Érzem csókját merengő lelkemen;
De ah, mig oly derült a mennyezet,
Fátyol borítja könyező szemem.

Köszöntelek, hogy megjövel tavasz,
Koszorút hintesz halmon, völgyeken,
Dallal betöltesz földet és eget,
S ez oly kedves, vigasztaló nekem.
De hajh, mért nő tövissel a virág?
A mosolygó nap mért nem folttalan?
Tán, hogy becsüljük az öröm mézét,
S ne feledjük: a fénynek árnya van.

Hívem, hogy majd csak áldasz új tavasz;
Hiszen e szív már oly sokat epedt;
S miként a küzdés megtisztitgatott,
Hittem, begyógyítsz minden sebemet.
De mind hiában, megcsalál remény;
Könynyel vegyülve újra italom;
Mert, mintha nem élhetne nélkülém,
Altal fogott a metsző fájdalom.

De el panaszd! vagy légy guny ajkamon!
A fájdalom hagy dulja keblemet;
Hisz ily csapás, mely most zudult le rám,
Örök sebet vág hű szívek felett.
Végső lehelletik hívem vala.
Oh, hogy lehetnék hozzá hűtelen!
Jer szép tavasz, hintsd rá virágdat,
Im hó könyüim néki szentelem.

Ki volt, mi volt? tán szellemóriás,
Kit félreismeret, s nem becsült kora?
Avagy hatalmas, s fénynek ura volt,
Kihez érdek hű, hűtlent lánczola?
Nem, oh nem az volt, sirja mondja ezt,
Mely egyszerű, mint az volt élete:
Munkás vala, ki hiven fáradott,
Mig a halál magának törte le.

Testvér, barát volt, s lelkem jobb fele,
Bár éltünk nem egy tövön fakadt.
Borongó lelkem benne lelte meg,
Kiért bejárék messze utakat.
Szesélyes utam hozzá tévedett,
S áldom ma is kegyéért végzetem:
Oh, mert vidám lelkétől sok keserv
Megédesült pályámon érezem.

Ha tigrisként a bánat megrohant,
Jer, szólt, ne busulj, küzdj és hön remélj;
Az élet drága, üzdel gondodat,
Valósl az, mi tán lelkedben él.
Szólt, és mosolyra nyitlak ajkaim,
S derüt sugárzott megvert homlokom:
Miként ha a vihar lecsillapúl,
S kigyul a fény villámdult hegyfokon.

Oh hát ne folya érte hó könyüim,
Midőn előtte ime sirja van?
S miért pirulnék ejtni ott könyüt,
Hol új a hant, s még oly virágtalan?
Korán elhunyt barátom sirod ez.
Oh ilyen az, s ez a mi végzetünk,
Kik, mint te is, fogyasztva önerőnk,
Szelleml világot másnak égetünk.

Nem, nem pirithat az meg engemet,
Hogy emlékednek könynyel áldozom;
Hiszen magyar vagyok, mint az valál,
S érző szívem csupán fő birtokom.
Oh, a magyar zokoghat rég maig,
Ezernyi baj csabdossa öserét;
S csak Isten ója, mint védette már,
Szülőtti, hogy nem dulák szertesét.

Tudád te ezt azért valál különb,
Mint annyi más, kit Arva ringatott.
Nyelv- és lélekben jó magyar valál,
S hogy mind nem az, azért volt bánatod.
Oh, bár, kiket hű ajkkal oktatal,
Lelked sugalmát átértik vala;
S kik láttanak tudnák példád után,
Hogy egy anyánk, s ez a magyar haza.

Csalogasson bár, hirdeted nagyul,
Gyémánt, s arannyal éjszak vagy kelet:
Nem, nem lehet becsesb az a földnél,
Melyen anyánk lágy karja rengetett.
Tavasz fuvalma bús sirod körül,
Most is csak ezt suttogja csöndesen:
Ezer ajkú légy bár oh Hunnia,
Szirtként megállsz, ha szívünk egy leszen.

dig a keleti tenger partjairól hozták. De épen ezen kiterjedtség és nagyság tette tönkre Kartagót. Mert minden okossága és elővigyázata mellett sem nyerhette el a karthagói állam azt, mit a természet tőle megtagadott — elég nagy és erős alapot a széles épület számára.

Mert sokkal könnyebben megrendíthető az aranyon, mint a vason alapuló uralom. A szárazföldi és tengeri kereskedelem nagy kincseket jövedelmezett ugyan, de az oly nagy terület védelmére szükséges hadsereg és flotta felemészté azokat. És a míg aranyuk volt, kaptak is zsoldosokat, de azok hűség és buzgalom nélkül harcoltak háboru idején. Míg tehát Karthago hatalmas és dicsőnek látszott kívül, addig saját alapja ingadozott. Tudjuk, mikép ment tönkre.

Mindamellert Karthago élő példáját mutatja annak, hogy a kereskedelem már az ó-kor századaiiban is képes volt több száz évig kivívni az uralmat magának az egész világra felett. Karthago befolyása pedig a kulturára leírhatlan. Hogy e két fényes csillagként ragyogó kereskedelmi nemzet felvirágzása dacára az ó-kori viszonyokban kell keresni. Daczára annak, hogy kereskedelmük az egész világra kiterjedt, még sem volt a világkereskedelem a mai értelemben véve, mert a nagy néptömeg általában ki volt belőle zárva. Phönícia és Karthagóban ugyanis létezett az ugynevezett kereskedelmi arisztokrácia és ez valamint a kasztrendszér és rabszolgaság, a személyes akarat és a szabadszűréség elnyomása megakadályozták az erőteljes középosztály felvirágzását, a mi pedig a mai napság a kereskedelem főtámasza és nélkülözhetetlen kelleke.

De bár az ó-kori kereskedelem nem állt is a valódi színvonalon, az általa egyengetett utakon mindenütt követő a cultura, s e haladás mai napig is így maradt. És bár kezdetben csak a kölcsönös érdek volt is a kereskedelem okozója, az ó-kori kereskedelem története bizonyítja, hogy mégis elvitázhatalan a leghathatósabb eszköz a magasabb műveltség terjesztésére, s a kereskedelem által előhozott anyagi haszon nem a legfőbb, mivel neki az emberiség tartozik. Nem a gazdagság szaporodása, hanem a szellemi és erkölcsi javak gyarapodása által lón a kereskedelem oly fontos az emberiség kifejlődésére, s e miatt foglal el a kereskedelem oly kiváló szerepet a világ és művelődés történetében. Egészen érintetlenül hagyom a középkort. Nem sorolom fel a nagy hanza

szövetség fénykorát, midőn egy kereskedelmi társaság hadat üzent hatalmas királyoknak és győzedelmeskedett. Nem szólok sem a híres Veleucze kereskedelmi nagyságáról, sem Genua pompájáról; azzal sem akarom illusztrálni értekezésemet, hogy egy augsburgi kereskedő a világ leghatalmasabb császáraját magánál vendégül fogadván, annak nála levő 1 millió aranyat érő adóleveleivel gyújtotta meg a kandalló tüzet; nem sorolom fel a Fuggereket, a Welsereket, csak még egy intő példát akarok felhozni, mikép mehet tönkre a leggazdagabb, leghatalmasabb birodalom, ha kereskedelmét elhanyagolja, és mikép emelkednek rovására azok, melyek a kereskedelmet felkarolják. Az első Spanyolhon, ennek ellentétei Hollandia és Nagybritannia. A világ leghatalmasabb nemzete, a spanyol, elbukik és ki ellene? Volt egy békés halász- és pásztornép, Európa egyik elfeledett szegletében, mely kis területet is csak nagy fáradsággal hódíthatta meg a tenger kiterjeszkedő árjaitól: a tenger mindene; gazdagsága és fáradsága; szabad szegénysége a legfőbb kincse és erénye és az ő dicsősége. Amannak pedig rendelkezésére állnak Peru és Mexikó aranybányái, egész Amerika óriási mennyiségű nyers terményei, Spanyolhon és Nápoly termékei, óriási flotta és számos hadsereg. De Spanyolhon lakossága megvetette a munkát, és érczbeli kincsek sokasága miatt mindenki gyorsan akart meggazdagodni és nem dolgozott, hanem elment aranyat keresni. Azokat pedig, kik szorgalmas ipar- és kereskedelmet űző faj valának, a zsidókat és mórokat, kiüzte a vallási türelmetlenség s ez adta a végdöfést a szerencsétlen országnak. Ehhez járult fonák kereskedelmi politikája. A gyarmatoknak csakis az anyaországgal volt szabad kereskedést űzni, annak adni nyers termékeket, és csak attól venni a szükséges iparcikkeket. De Spanyolhonnak nem volt ipara és hogy elláthassa a gyarmatokat, vennie kellett drágán a hollandiaktól és a vett árucikket még drágábban eladni a gyarmatoknak. E miatt a spanyol és amerikai partokon nagyszerű csempészeti kereskedelem fejlődött ki, melynek megakadályozása a spanyol kormányának roppant költségekbe került és még sem sikerült. És midőn II. Fülöp király meghalt, Peru és Mexikó kincsei dacára igen sok adóságot hagyott hátra, még nyomasztóbb kamatokkal, mert 12%-on alul kölcsönt nem kaphatott azon fejedelem, ki oly büszkén állította, hogy az ő birodalmában a nap le nem nyugszik. Mai napság sem tudta Spanyolország kiheverni azon önközta súlyos betegséget, állapotba most is a régi, és jelenleg harmadrangu hatalmasság.

(Vége köv.)

Nagy Péter czár végrendelete.

Most midőn keleten dúl a véres harcz, s a panszláv uralomnak rémes alakja ismét fenyegetően lépett fel az európai sulyegyen megrottására, s midőn nyílt dolog: hogy a feltámadt tartományok a nagy orosz birodalom fondorlatos politikája, biztatgatása által csábítottak a török birodalom megtörésére, szétrobbantására, — érdekes lesz ismerni azon végrendeletet, melynek létezése tagadtatik ugyan az orosz politikuskok által, de mely mégis tökéletesen összevág mindazon politikai lépésekkel, melyeket az orosz birodalom a világoralomra vágyó nagy czár halálától fogva tett.

Az okmány teljes szövege a következő:

„A legszentebb s oszthatatlan háromság nevében!

Mi I. Péter, utódainkhoz s követőinkhez a trónon s az orosz nép fölötti uram'omban.

Nagy Isten, kitől életünket s a koronát nyertük, ki reánk mindig leküldé fényének sugarait s minket Isteni segélyével támogatott, megengedé, hogy uralkodam az orosz nép fölött, a mely hivatva van jövőre az egész Európa fölötti uralomnak gyakorlására. Arra alapítom az eszmét, hogy az egész európai népek nagyrészen már a kor azon stádiumába léptek, mely a tehetetlenséggel határos, vagy hogy ehez nagy léptekkel közelednek; amiből kitünik, hogy ezeket könnyen s kétségtelenül hatalma alá ejtheti egy ifju s uj nép, mihelyt elérte ereje teljének kifejlődését.

Nyugat és kelet országainak északról történő jövendőbeli invázióját periódikus mozgásnak tekintem, mely a gondviselés terveiben rejlik, s ezáltal elhatározottat, a mely ugyanily módon a római népet is a barbarok inváziója által ijította meg. Észak népeinek e vándorlásai hasonlítanak a Nil áradásához, mely bizonyos időkben megtermékenyíti Egyiptom kiszáradt téreit. Oroszországot is patak-utódaim nagy tengerre alakítják azt, amely hivatva lesz az alácsülyedt Európa megtermékenyítésére; hullámainak át kell törnie minden korlátot, a melyet ellene emelnek, ha utódaim érteni fogják folyásának vezetését. Ezért hagyom át számukra a következő tanokat, ajánlván egyuttal, hogy azokra mindig figyelmet fordítsanak s magukat azokhoz tartassák:

1. Az orosz nép folyvást háborudan tartandó, hogy a katona megszokja a harcot s mindig készen álljon. A háboru csak akkor szűnjék meg ha az állam pénzügyeit kell rendezni vagy a hadsereget javítani. A megindításra mindig a legalkalmasabb pillanat választandó. E módon oda kell törekedni, hogy Oroszország fölvirágzása érdekében a béke a háborunak s a háboru a békének legyen hasznára.

2. Háboru idején a hadvezéreket minden lehető eszközzel a polgárisult európai népektől kell idevonni, békében pedig a tudósokat, hogy ez uton az orosz nép más országok szerencsés viszonyaiból hasznot huzzon, de e mellett a magáit se hanyagolja el.

3. Minden európai ügyben és kontraverziában minden alkalommal részt kell venni, főleg azonban Németországban, a mely hozzánk közelebb fekszik, s minket közvetlenül érint.

4. Lengyelországnak föl kell osztatnia s abban folytonos nyugtalanság s a féltékenység szelleme tartandó fenn. A befolyásosabbakat pénzzel kell megnyerni: az országgyűlésekre befolyást kell gyakorolni s azokat demoralizálni, hogy ez által be lehessen folyani a királyválasztásba. Híveink megválasztását kell előmozdítani s őket támogatni. Lengyelországot orosz katonaság szállja meg s hozabbitsa meg ott tartózkodását addig, a míg mindenkorra ott maradhatnak. Ha a szomszédhatalmak nehézségeket támasztanak, csöndesítsék le őket pillanatnyilag az által, hogy Lengyelországot velök egyetemben osztsák föl, míg eljő az idő, midőn elvehetik tőlük, a mit kaptak.

5. Svédországtól vegyék el, a mi elvehető, s tudják azt Oroszország elleni támadásra birni, hogy aztán ürügyök legyen meghódítására. E célból izolálni kell azt Dániától, s gondosan főnn kell tartani a kettő közötti surlódásokat.

6. Az orosz herczegek számára nőket mindig a német herczegnők közül válasszanak, hogy ezáltal szaporítsák a családi kötelékeket, közelebb hozzák egymáshoz a kölcsönös érdeket, s megnyerjék Németországot ügyünknek, mialatt befolyásunk nagyobbodni fog.

7. Nyomatékosan törekedjenek a szövetekezésre Angliával, kereskedése miatt, mert tengerészete számára a legtöbbet tőlünk szerezheti be a mi saját tengerészetiünknek is nagy hasznára lehet. Fainkat, s más terményeinket cseréljék be pénzért. Kereskedői, s hajósai és a mienk közt szoros összeköttetéseket tartsanak főnn, mialtal embereink a kereskedelemre és hajózásra képeztetnek.

8. Szakadatlanul terjeszkedjenek északnak a Balti tenger partjainál, s délnek a Fekete-tenger mellékén.

9. Lehetőségig közeledjenek Indiához és Konstantinápolyhoz. A kiott uralkodni fog, az lesz a világ valódi ura. E célból minduntalan provokáljanak háborukat majd Törökország, majd Perzsia ellen. A Fekete-tengernél gyárakat kell állítani a hajóépítés számára s azt, valamint a Balti tengert is, lassankint meghódítani, a mi jólétünk szempontjából kétszeresen szükséges. Perzsia bukása sietendő; ha lehet, Syrián át meg kell ujítani a régi levantei kereskedést, s közeledni Indiához, mely a világnak nagy tárháza. Ha egyszer ott leszünk, nem lesz többé szükségünk az angol pénzre.

10. Törekedjenek szövetekezésre Ausztriával, s tartsák azt a leg gondosabbban főnn. Támogassák látszólag a Németország fölötti uralomra irányult törekvését, ellenben titkon szítsák ellene a fejedelmek gyűlöletét. Legyenek rajta, hogy egyik vagy másik fél Oroszország segélyét kívánja, s gyakorolják a fölött a protekció azon nemét, mely a jövő uralmat előkészíti.

11. Eszközöljék ki az osztrák

udvar é
üzetés e
ralizálj
foglalá
vagy provo
háboruját, v
részt a
s ő b b i s

12. L
egyesültekn
ban s Len
vannak; ké
sának neki
házi supren
fognak benn

13. S
Törökország
ket koncent
örizetét ha
világ ur
s mindenki
aztán a bé
egyik rááll
vágyát, s
ják azt föl
dig lássana
nem lehet k
keletnek s
leend.

14. H
denike elve
lyokat kell
csönösen g
lanatban ve
métországra
Azowi teng
hordákkal
fegyverzett
tengeren s
lon át elá
másik oldali
kor, e két
része könny
ható.

E k k
m e g h ó d i

A

A leán
felel meg le
lása és otth
Szerényebb
korában érzi
egy fényes
tétet nagy te
nevelkedik,
gyása után o
találja fel m
zepszját fel
gyermeküké
nek, a szá
nővéreinek v
VI. osztályu
gatóssá elha
lók gyermek
hónapi szorg
nevelő intéz

A sáro
hogy ezen
osztályu nő
jártasak leg
kölcösös, haza
kiknek a cs
honi folyton
műveltek leg
sult tudakoss
tanintézetekt
tárgy, jelesü
adatni, mely
hittan és bib
ját lelkészei
dattan, irány
Sándor után)
tani és egyete
mánytan, ter
molás, uj me
olvasás, irás
den női ké
tantárgyak é
nak eléadatn

Felvéte

1) A g
ban.

2) Egy

De im, hová ragadsz te féltő gond,
Mely éj s naponta fűzöd lelkemet?
Hisz őseinknek éber szelleme
Viraszt egőkben e dult hon felett.
S honnét a menny ily lelkeket fogad,
Minő e sir halottjájé vala:
Nem, nem lehet, ki hogy ne állaná
A vészek árját egy oly szép haza.

El-el epeztő gond! oh jöjj tavasz,
Hintsd el virággal néma sirlakát!
Hiszen ha ő nem, ki méltó reá!
Itt nyugszik a legjobb s nemes barát.
Oh, hogyha tán nem oly hűn szólanék,
Mint szívem érez veszteségemen:
Egékbe szállt barátom szelleme
Bocsáss meg, hisz most is sirat szemem.

E reszkető köny, mely sirodra hull,
Megmondja tán, mit tollam elfeled:
Erőnk lázítja a mély fájdalom,
S csak szívből ejtünk drága könyeket.
Pihenj, s bocsáss meg szendergő halott,
Hogy felzavartam sirnyugalmadat;
Hiszen azért szól rólad gyászdalom;
Mert emléked szívemben itt maradt.

Oh, jer, tavasz, hintsd rá virágodat;
Nyugalmaért majd kérem az eget;
Oh mert imát, s viragot érdemel,
Ki küzde, mint ő s áldva szeretett. —
Köszöntelek virághimzett tavasz,
Bár bu fakasztja kesergő dalom,
Vigaszt te adsz, hisz, bár szívem sajog —
Koszorutlan nem áll e sirhalom.

Kovács János.

udvar érdeklődését a törökök ki-
üzése iránt Európából, s neut-
ralizálják Konstantinápoly elfo-
glalása iránti féltékenységet
vagy provokálják ellene valamely régi hatalom
háborúját, vagy pedig adjanak neki egy
részt a zsákmányból, melyet ké-
sőbb ismét visszavegyenek tőle.

12. Legyenek a megnyerésén azon görög-
egyesülteknek, kik Magyarországon, Törökország-
ban s Lengyelország déli részében szétszorra
vannak; képezzék számunkra a központot, nyujt-
sának nekik segítyt, s készítsék elő az egy-
házi supremacia által a világalalmat. Barátokat
fogadjon bennök birni sok ellenségnek közepette.

13. Svédország, Perzsia, Lengyelország, s
Törökország meghódítása után, midőn seregeinket
koncentráltuk, s a Fekete- és Balti-tengerek
örizetét hajóhadunkra bíztuk, proponálni kell a
világalalom megosztását — titokban
s mindenkinek külön — előbb a versailles-i s
után a bécsi udvarnak. Ha ez államok közül
egyk rááll, aminek megkell történni, ha dics-
vágyát, s önszeretét fölélesztik, úgy használ-
ják azt föl a másoknak leküzdésére; azután pe-
dig lássanak az ő megsemmisítéséhez is, a min
nem lehet kétséges. Mihelyt Oroszország az egész
keletnek s Európa legnagyobb részének birtokában
leend.

14. Ha a mi valószínűtlen, ez államok min-
denike elvetné Oroszország propositióit, viszá-
lyokat kell éleszteni köztük, hogy egymást köl-
csönösen gyöngítsék. A következő alkalmas pil-
lanatban vesse Oroszország hadseregét előbb Né-
metországra, míg két kitudó hajóhada, egyik az
Azowi tengerből, a másik Archangelből ázsiai
hordákkal kiindult a Fekete- és Balti-tenger jól
fegyverzett flottáinak védelme alatt. A közép-
tengeren s Océánon át közeledve, egyik olda-
lon át elárasztandják Franciaországot, míg a
másik oldalról Németország lesz megszállva. Ak-
kor, e két állam legyőzése után, Európa többi
része könnyen, egy lövés nélkül le lesz igaz-
ható.

Ekként kell és lehet Európát
meghódítani!

A szülőknek irányul.

A leánygyermeknek azon nevelés és oktatás
felel meg legjobban, mely szülőinek társadalmi ál-
lása és otthoni viszonyaival leginkább megegyező.
Szerényebb vagyona család gyermeke már gyermek-
korában érzi a társadalom különböző fájalmait, ha
egy fényes és minden kényelemre berendezett in-
tézet nagy termeiben gazdagabb gyermekekkel együtt
nevelkedik, melynek magas és fényes termeinek elha-
gyása után otthon a szerény szobáskában sehogysem
találja fel magát. Ezen meggyőződésben, de a kö-
zéposztályú szülők terheim is könnyítendő, kik
gyermekeikért évenként 3—500 frtot nem fizethet-
nek, a szathmári anyaházból nyert Sz. Vincze
növéreinek vezetése alatt álló s.-n.-pataki róm. kath.
VI. osztályú főlemi nevelő- és tanintézetének igaz-
gatósága elhatározta, miszerint szerényebb sorsu szü-
lők gyermekeit a legjutányosabb áron és pedig tíz
hónapi szorgalmi időre 180 frt lefizetése mellett a
nevelő intézetbe felfogadni kész.

A sárospataki leánynevelő-intézet azon leszen,
hogy ezen leánykák, mindabban a mi egy közép-
osztályu nőtől műveltség tekintetében megkívánható,
jártasak legyenek; azon leszen, hogy vallásos, er-
kölcös, hazafias és szelidlelkű nőkké fejlődjenek,
kiknek a csendes házi tűzhely kedves, s az ott-
honi folytonos foglalkozás életfeladat legyen, kik
műveltek legyenek anélkül, hogy műveltséget, vagy fá-
sult tudakosságot negélyezzenek. Azért ezen nevelő- és
tanintézetekben a törvény által előirt valamennyi
tárgy, jelsül pedig azon tantárgyak fognak elé-
adatni, melyek ezen célra szolgálnak. És pedig:
hit és biblia, szertartás (a más vallásuak sa-
ját lelkészeiktől oktatva) anyanyelv, nyelvtan, mon-
dattan, irálytan, az egész világtörténelem (Kuttner
Sándor után) magyar történelem, mértani-termesztet-
tani és egyetemes polgári földrajz, hazai földrajz alkot-
mánytan, természetani közlemények, fej- és írási szá-
molás, új mérték, természetrajz, női illendőség-
tan, olvasás, írás (úteny szerint) német nyelv, ének, mi-
nden női kézi munka és végre rajz. Mindezen
tantárgyak évek szerint fokozatos rendszerben fognak
eladatni.

Felvételi szabályok:

- 1) A gyermekek felvételnek szeptember havá-
ban.
- 2) Egy-egy gyermek fizet tíz hónapra 180

frtot, melynek fele belépéskor, a másik fele pedig
február elején fizetendő.

3) Rajzért külön fizetendő havonként 1 frt.

4) Tartozik a gyermek magával hozni egy
szalmazsákot, madráczot, paplant és két vánkost
két huzatban.

5) Különműek: a fehérműekben legkeve-
sebb 6 ing, 6 szoknya, 6 nadrág, 6 hálóreklí, 6
halófejkötő, 12 zsebkendő, 8 pár harisnya, felső-
ruha tehetség szerint. Asztalnemű; 4 szervéta, 2
abrosz, pohár és evőeszköz. Egy lavor.

6) Orvosnak egy évre 4 frt.

Fognak pedig a nevendékek kapni ezért:
reggelre kávé, délre: négy és estére három egész
séges táplálékú ételt, ozsonnára gyümölcsöt vagy
kenyeret.

Zongorában szülők kívánatára egy városi ta-
nár adhat külön órákat.

Sárospatak, aug. 15-én 1876

DESSEWFFY SÁNDOR.

esperes plébános
s a s.-pataki leánynevelő igazgatója.

HETRŐL-HETRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Multkori számunknak a vadászjegyekre vonat-
kozó közleménye nem volt egészen korrekt. A do-
log így áll: a m. kir. pénzügyminiszter aug. 14-ki
rendelete szerént mindazon felek számára, akik a
mult 1875. év folyama alatt f. hó 1-éig érvényes
vadászati jegyet szereztek, s azokat az érvényesség
lejártával megújítatni kérik, az új vadászati jegyek
a törvényszerű bélyegilleték előleges lefizetése s a
lejárt vadászati jegyek visszaadása mellett f. évi
aug. hó 1-től számítandó teljes egy évre vagyis
1877. évi júliushó 31-éig terjedő érvényességgel
állítandók ki. Az ettől eltérőleg csak folyó évi decz.
végeig terjedő érvénnyel eddigelő már netalán kiál-
lított vadászati jegyeken az érvényességi határidő
hivatalosan kiigazítandó. Ellenben az oly egyének
számára, kik a folyó év bármely havában váltottak,
vagy váltanak először vadászati jegyet, kiadandó
vadászati jegyek csak folyó évi december végeig
terjedő érvényességgel bírhatnak, s az ily vadászati
jegyek érvényének lejártával azok szintén egy to-
vábbi évre (1877. január 1-től 1877. decz. végeig
lesznek a törvényszerű bélyeg illeték lefizetése mel-
lett megújíthatók.

Beküldetett. Ügyvédi oldalról méltán pana-
szolják: hogy egy újabb intézkedés folytán az itteni
telekönnyvi hivatal a délutáni órákban zárva tar-
tatik, illetőleg ez időben a nyilvankönyvbe való
bepillantás senkinek sem engedtetik meg. Ez
eljárás, míg egyrészt a törvény szellemével hom-
lokegyenest ellenkezik, másrészt különben is ener-
vált hitelviszonyainkat méginkább megbénítja. Az
ilyen reformokat pedig a világ nem igen szokta
megköszönni. (Mi úgy tudjuk: hogy az ügyvitel
könnyítése céljából történt ez intézkedés, s hogy
ez Pesten is így van. Szerk.)

Babcsák F. tarzali gyógyszerész, több gyer-
mek atyja a közelebbi napokban elhunyt. Halálá-
nak okáról az emberek megdöbbenve beszélnek, s
azt állítják, hogy az, neje által forró vízzel való
leöntés folytán következett be.

Tűzvész Az elmúlt héten Trauczonfalván tűz
ütött ki, s tizenhárom házat hamvasztott el. Ná-
lunk is leégett egy ház a pusztá utczában azonban
áravagyon lévén, biztosítva volt. Keletkezésének
oka aligha más mint gondatlanság, melynek tűz-
eseteinknél legnagyobb szerepe szokott lenni.

A sétatéren egy erömütáni színház van fel-
állítva, s tegnapelőtt este kezdte meg előadásait.
Az alakok mozgása — bár sok szabálytalanságot
mutat fel — elég látványosságot nyújt az ilyen
dolgokban gyönyörködni tudó közönségnek. Ködfá-
tyol képei azonban igen szépek és változatosak, s
megérdemlik egyszer kétszer a megtekintést. A
csarnok berendezése ügyes, s a fuvó hang-zerekek
ellátott saját zenekar is eléggé jól tölti ki a
hézagokat.

Nekrológ. Folyó év augusztus 25-én hunyt el
Ér-Mihályfalván élte 62-ik évében agyszélhűdésben
Aggteleki Bujanovics Rudolf bihar- és zemplény-
megböldögültat négy élő testvére — családjaikkal,
számos rokona s barátjai gyászolják, kik benne a
legjobb, legodaadóbb testvért, s legjobb legáldozat-
késebb rokont és barátot veszítették. — A haza is
sokat veszített ezen hű, a szabadságharc küzdel-
meiből is sebekkel visszatért fiában, de veszített
minden nemes és magasztos törekvés, melynek teljes
életén át önzetlen bajnoka volt. Nyugodjanak béké-

vel hamvai! — A gyászjelentés így szól: Aggteleki
Bujanovics Ernő cs. k. udvari tanácsos és kamarás,
maga és neje szül. Székelyi Majláth Karolina, ugy-
szintén testvérei Bujanovics Frigyes, ennek neje Be-
niczky Julia és gyermekei: Ilona, Béla, Julia, Irma-
Etelka; — Özv. Gr. Csáky Bujanovics Stefania, Buja-
novics Ágoston cs. kir. tábornok és kamarás, bána-
tos szívvel tudatják felejtethetlen testvéröknek, il-
letőleg nagybátyjuknak és sógoruknak Aggteleki
Bujanovics Rudolfnak f. hó 25-kén d. e. 10
órákor agyszélhűdésben történt gyászos kimúltát.
A boldogult hült tetemei f. hó 28-kán d. e. 10 óra-
kor fognak az Ér-Mihályfalvai sírkertben örök nyu-
galomra tetetni. Lelkéért pedig az engesztelő szent-
mise-áldozat Kedden f. hó 29-kén d. e. 10 órákor
fog megtartatni.

Pályázat. A kassai cs. k. hadbiztosság arról
értesít, hogy a Königsberg-Ditmar Lipót-féle ala-
pítványnál egy hely folyó évi augusztus hó első
napjától kezdve üresedésbe jött. Ezen alapítványi
helylyel élethossziglan 100 frt élvezmény van kap-
csolatban. Igényt tarthatnak arra azon izraelita
vallásu katonák, a kik a szolgálati időtartam alatt
becsületesen viselték magukat s rokkantakká válván,
segélyre utalvák. A pályázati kérvények folyó évi
szeptember hó 5-ikéig az illető cs. kir. hadfogadó
parancsnoksághoz nyújtandók be.

A „Magyarország és Nagyvilág“ 35 száma
következő érdekes tartalommal jelent meg. Szö-
veg: Találkozás. (Költ. malomhegyi István.) —
Gabriella. Történelmi beszély. (Könyves Tóth Kál-
mán.) Folyt. — Elszórt lapok. Uti emlékeimből.
Vége. — Keleti képek: Softák kivonulása a harcza
Salonikiból. Abdul-Kerim fővezér. Mukhtár pasa.
Knyazevác. — Gömörmegei képek: I. Rozsnyó
főtere. II. Hajnácskó. III. Rimaszombat látkepe. IV.
A rimaszombati evang. templom. V. A rimaszombati
hely. h. templom. — A világhírű gyémántokról.
— (Eperjessy Kálmán.) — A fővárosból: Appo-
nyi Albert Keresztes hadak. Színház. Ostende.
(Aliquis.) — A kis grisette. Elbeszélés. (Sand
György.) Folyt. — Különlék. — Sakkfeladvány.
— Képrejtvény. — Szerk. üzen. — Rajzok:
Keleti képek: Softák kivonulása a harcza Saloni-
kiból. Abdul-Kerim fővezér. Mukhtár pasa. Knyaze-
vác. — Svájci képek: Az engstleni szoros fölött.
A Titlis oldalában lefelé. — Gömörmegei képek:
I. Rozsnyó főtere. II. Hajnácskó. III. Rimaszombat
látkepe. IV. A Rimaszombati evang. templom. V.
A Rimaszombati hely. h. templom.

Ujhely könyv-piacz. Legújában megjelent s
Lövy Adolf és Klein Alfréd könyvkereskedésükben
kapható: Áldor Imre. A haza bölcsé, emlékkönyv. Ára
1 frt 60 kr. Falusi könyvtár 20 sz. Gubicsy, a földmive-
lés alapelvei. Ára 50 kr. — 21 sz. Dely. A beteg ser-
tés orvoslása. Ára 50 kr. Kiss József költeményei 2
frt. Knigge A. Érintkezés az emberekkel, diszkö-
tésben ára 1 frt 80 kr. Találmányok könyve, I.
füzet ára 40 kr. Vajda J. Újabb költemények. Ára
1 frt 30 kr. Vajda J. A magyar bors. Válogatott
adomák gyűjteménye ára 1 frt 40 kr. Montepin.
A grófnó titka. Regény 5 köt. 5 frt. Kovács Jó-
zsef sebész kórodája. Közlök Antal G. és Részey
J. 2 frt 80 kr. Schrierer Comentar zum ungarisechen
Handelsgesetzbuch Preis 3 fl. Dr. Balogh Tihamér.
A sajátságos toroklob ellen alkalmazott gyógyke-
zelő módszerek. Ára 60 kr. Dr. Kézmarcsy Ti-
vadar. A szülészet tankönyve bábák számára. Ára
2 frt. Szabó Endre költeményei. Ára 1 frt 50 kr.
Almásy Tihamér. A miniszterelnök bálja, eredeti
vigjáték egy felvonásban. Ára 40 kr. A nemzeti
színház könyvtára 103, 104. 106-ik füzet, tartalma:
A bálvány. Színmű 4 felvonásban. Ára 40 kr. —
Iskarióth. Tragoedia 5 felvonásban. Ára 40 kr. —
Perényiné. Eredeti dráma 2 részben, irta: Szligi-
geti Éde. Ára 40 kr. Knorr. Polgári keresetek,
utmutatás a polgári keresetek szerkesztésére, fel-
lebezésére sat. Ára 3 frt. Dr. Nyáry Ferencz. Szülő
és pinze. Az okszerű szőlőművelés és borkezelés
kézikönyve. Ára 1 frt 20 kr. Gáspár J. Babérok.
Költemény füzér, szavalati jegyzetekkel s a költők
életrajzával. Ára 1 frt 80 kr. Novák Sándor. Ke-
reskedelmi számtan. Ára 2 frt 50 kr. Apáthy. Ke-
reskedelmi jog. 2 kötet 3 frt 80 kr. Jogi ismétlő
könyvek gyűjteménye, kérdések és feleletekben:
Institutiok írta Lajos. Ára 80 kr. Pandekták. Irta:
Yrnerius. Ára 80 kr.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Borús Elemér

A legszebb kiállítás

LÁTOGATÓ-JEGYEK

valamint mindenféle

nyomtatványok

gyorsan, izléssel és jutányosan készíttetnek

„ZEMPLÉN”

nyomdájában.

K. 657.
1876.

Árverési hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Lów Jakab Sátoralja-ujhelyi lakos felperesnek Arnstein Izsák lukai lakos elleni 1000 frtos végrehajtási ügyében a lukai 20 számú tjegezokönyvben I. 3—9 sor szám alatt és II. 1. 2. 3. 4. 5. 7. sor szám alatt Arnstein Izsák nevében álló és a legelő illetményel együtt 600 frtra becsült $\frac{1}{16}$ urbéri telki külsőség, ugy szinte a lukai 96 számú telekjegyzokönyvben 147. 148. hr. szám alatt foglalt és 400 frtra becsült nemesi belsőség 1876. évi októberhó 9-ik napján d. e. 9 órakor mint első, 1876. évi novemberhó 8-ik napján d. e. 9 órakor mint második árverés határidőben Ujfalusy Endre bírósági végrehajtó által Luka helységében a legtöbbet ígérőnek bírói árverés útján eladatni fog, miről a venni szándékozók azzal értesíttetnek, hogy az árverés az első határidőben csak a fent kitett becsáron felül, s másodikon becsáron alul is megtartatik, s hogy bánatpénzül a becsár 10%-a teendő le, s hogy a többi árverési feltételek a telekkönyvi irodában, s a végrehajtással megbizottnál megtekinthetők.

A p. t. rendt. 433 és 466 §-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igény, avagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnek, hogy igény kereseteiket ezen hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt nyujtsák be, mivel különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolhatván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt 1876. évi augusztushó 5-én napján.

Hunyor Sándor,
kir. tszéki h. elnök.

N e h é z k ó r t
(Epilepsiát) levél útján gyógyít, szakorvos **Dr. Killisch**, Neustadt, Dresden (Szászország). Több mint 8000 fényes gyogyeredmény.

Regale bérbeadás.

Hernád-Kakk község részéről közhírré tétetik, hogy regale 1877-ik jan. 1-től 3 évre bérbe adandó; melyre is az árverelni kívánók 10% bánatpénz f. évi okt. 4-én helyszínén megjelenni kéretnek.

Közgyűlési hirdetés.

A Felső-Bodrog (Tapoly-Ondova) vízszabályozó társulat közgyűlés tartását rendelvén: az összes érdekeltek szeptemberhó 11-én Terebesen reggeli 9 órakor megjelenni felkéretnek.

Tárgyai:

- 1-ör: Az új munkálati terv és társulati alapszabályok megvitatása.
- 2-or: Az ártéri évi adóilleték meghatározása.
- 3-or: Esetleges kölcsön módozatai feletti tanácskozás.
- 4-er: Társ. számadások megvizsgálása.
- 5-ör: Társ. tisztviselők választása.

Nyomárkay Hugó,
társ. igazgató.

HATSCHEK MIKSA

budapesti látszerész, csak keddig (e hó 5-ig)
nagy látszerészeti- és csinos diszmu-árakkal időz, a
megyeház mellett, a vadászskürttel szemben.

Bizonyítvány.*)

E sorok által bizonyítom, hogy én mindennemű szemüveget, nemkülönbön más látszerészeti tárgyakat, magam gyógy-szemészeti szükségletére, már több év óta Hatschek Miksa, budapesti optikus ur kereskedésében, még pedig a legteljesebb megelégedésemre vezek; továbbá bizonyítom, hogy Hatschek Miksa ur mind azon szemüveg-használóknak, szembetegeknek, és hályog-műtettezeteknek, kik orvosi segély végett hozzám fordultak, rendelveimhez képest mindenkor finom, optikailag köszörült és célszerű üvegeket, kellő alakban és színben szolgáltatott volt. Ezen oknál fogva jó lélekkel ajánlom Hatschek MIKSA, budapesti optikus urat mind azoknak, kik jó optikai üvegeket szükségének. Minek nagyobb erejéül kiadtam ezen ajánló bizonyítványt.
Budapest, 1869. július 1-én,

(P. H.)

Dr. Hirschler s. k.
szemorvos.

Ugyanezt bizonyítom én is, vezetésem alatt álló, Budapesti Szt. Rochus kórház szemészeti osztályára és magam rendelésére vonatkozólag.
Budapest, 1869. november 27-én.

(Hivatalos pecsét.)

Dr. Siklós Gyula s. k.
szemorvos.

*) Ezen két bizonyítvány eredetiben itt nálam olvasható.

☞ Az árak jutányosak, de szabottak. ☜

Dús választék mindennemű szép, csinos és izléses diszmu-árak, valamint mindennemű uri és női ékszerek a legjutányosabb árakért.

Ugyanott kapható a kitünő minőségű méregmentes, hivatalosan megvizsgált, s hasznos szépítőszert:

LA RAVISSANTE PERFECTIONNÉE

meiy az arcbrórt fehéttí s minden bőrtisztatlanságot eltávolít; 1 üvegtok ára 1 frt 50 kr. 1 db. hozzá szükséges szappan „SAVON PERFECTIONNÉE” 30 kr. 1 tucat 3 frt 40 kr. Sátoralja-Ujhelyen kapható még: **Pintér Ferenc** ur gyógytárában az „Üdvezítőhöz.”

☞ Található: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. ☜

